

Media: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Page:** 65,67 **Published at:** 20-09-2026
Author: **Surface:** 1711.94 cm² **Circulation:** 32170
Subjects:

«Ας επισκεπτόμαστε το παρελθόν μας με λουλούδια και όχι με ξυράφια»

Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΩΜΕΝΙΔΗΣ ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ
ΤΟΥ ΗΛΙΚΙΑ, ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΤΗΝ ΑΦΗΓΗΣΗ

Σ. 11

«Μόνο ερωτευμένος έχει νόημα να ζεις»

Ο Χρήστος Χωμενίδης μιλάει για το πιο πρόσφατο βιβλίο του, μια «αληθινή ιστορία», μια επαναφορά στην παιδική και εφηβική ηλικία αλλά και σε μια Ελλάδα που, μολονότι δεν υπάρχει πια, συνομιλεί με τη σημερινή

Στον Γρηγόρη Μπέκο

Στις αρχές Αυγούστου έγινε 60 χρόνων. «Πρώτη φορά αισθάνθηκα, συμβολικά ευτυχώς, το άγχυμα του πανδαμάτορος χρόνου επάνω μου» έλεγε τις προάλλες στο «Βήμα» ο Χρήστος Χωμενίδης. Και αποφάσισε να αντιδράσει δημιουργικά. «Μαθαίνω ενθουσιωδώς ιστορικά. Με έχει συνεπάρει η γλώσσα, η τέχνη, ο τρόπος ζωής, από τη Βαρκελώνη μέχρι τη Γη του Πυρός. Τόσο που σκέφτομαι να μετακόμω για ένα διάστημα, αφού τελειώσει το σχολείο η κόρη μου, στη Λατινική Αμερική. Κάνω επίσης, για πρώτη φορά ύστερα από δεκαπέντε χρόνια, εντατική γυμναστική. Ασκώντας το μυαλό και το σώμα μου, χτίζω την άμυνά μου απέναντι στο γήρας, το οποίο ελλοχεύει στη μεθεπόμενη, μακάρι, στροφή».

Ο βίος ως διάδρομος απογείωσης
Μετά την πολυβραβευμένη Νίκη (2014), ο Χωμενίδης επέστρεψε φέτος με ένα βιβλίο που καλύπτει τα πρώτα δεκατρία χρόνια της ζωής του, από το 1966 έως το 1979. Πρόκειται για μια «αληθινή ιστορία», αυτός είναι μάλιστα ο υπότιτλος. Πώς προέκυψε ωστόσο; Από μια ανάγκη, ενδεχομένως, να κάνει ένα διάλειμμα από την επινόηση; Είναι το Δεκατρία το πιο αυτοβιογραφικό του βιβλίο μέχρι σήμερα; Έχει ο ίδιος κατασταλάξει σε μια θεωρία για το τι είναι αλήθεια σε μια αφήγηση, με λιγότερη ή περισσότερη μυθοπλασία; «Γράφοντας το «Δεκατρία», ήθελα να είμαι εξαιρετικά ακριβής. Να παραθέτω με εγκληματολογική πιστότητα τόπους, χρόνους, πρόσωπα, διαλόγους, γεύσεις, μυρωδιές... Καθώς το ξανασκέφτομαι όμως, καθώς το συζητώ με φίλους και αναγνώστες, καταλήγω ότι ο υπότιτλος αυτός είναι περιττός. Αν όχι και αποπροσανατολιστικός. Ναι, όλα όσα αναφέρω στο «Δεκατρία» έχουν συμβεί. Τα διηγούμαι ωστόσο από τη δική μου, την υποκειμενική οπτική γωνία. Τα αναστοχάζομαι με βάση τις καταπιεσμένες μου εμπειρίες. Η μυθοπλασία επομένως, κι ως τη βιάζω από την πόρτα, μπαίνει από το παράθυρο. Τα περισσότερα του βίου δεν αποτελούν, στην ουσία, για τον συγγραφέα παρά έναν μπουδουλό, έναν διάδρομο απογείωσης στην ευτυχέστερη περίπτωση. Το αποδεικνύουν τα βιβλία της Ανί Ερνό. Και οι αριστουργηματικές αυτοβιογραφίες του Λουίς Μπουιουέλ και του Μάρκου Βαμβάκρη».

Η πλαστελίνη της οικογενειακής μυθολογίας
Το βιβλίο εξεικονίζει τα αριστερά οδία των γονιών του συγγραφέα, «των Χωμενιδών και των Νεφελουδιδών». Η οικογενειακή μυθολογία, αναφέρει, είναι σαν την πλαστελίνη. «Το μάρμαρο δύσκολα σμιλεύεται. Κινδυνεύεις επίσης να πέσει και να σε πλακώσει. Το χαρτί, από την άλλη, σκίζεται, καίγεται – το καταστρέφεις και έχεις την ψευδαίσθηση πως ξεμπερδέφεις με τις ρίζες σου. Η πλαστελίνη είναι από τη φύση της εύπλαστη, «φιλική». Αλλάζει σχήμα όπως αλλάζει και η αντίληψή σου για το παρελθόν. Εάν έγραφα το «Δεκατρία» πριν από είκοσι χρόνια, θα ήμουν ασύγκριτα πιο αυστηρός, ενίοτε και χλευαστικός, προς ορισμένους προεβύτερους συγγενείς μου. Και πιο

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΧΟΥΛΑΧΗ

εγκωμιαστικός απέναντι σε άλλους. Σήμερα, η αποκαλούμενη «ωριμότητα» μου ξαναχαρίζει το πρωταρχικό, το παιδικό μου βλέμμα. Που είναι συνάμα οικωτικό και συγχωρητικό. Που γελάει με τα καμώματα και με τις αντιφάσεις των ανθρώπων, δεν τους καταδικάζει ωστόσο, δεν τους απορρίπτει συλλήβδην. Που αναζητάει το καλό παντού, έστω και ως νιοίδα, έστω και ως αόρατο πυρήνα» τόνισε. Και προχώρησε ο Χωμενίδης. «Όλοι οι άνθρωποι – και όλοι οι γονείς, συνεπώς – είναι τραυματισμένοι. Έχουν τις χαινούτσες πληγές τους, που μπορεί να εκκινούν από οριακά γεγονότα, όπως η Κατοχή και ο Εμφύλιος για τους δικούς μου, ή από φαινομενικά ήρεμα μα στην ουσία αποπνικτικά πρώτα χρόνια. Εκείνο που με κάνει ευγνώμονα απέναντι στην τύχη μου είναι ότι οι γονείς μου, η Νίκη και ο Αλέξανδρος, είχαν έρωτα. Έρωτα μεταξύ τους αλλά και προς τον κόσμο γενικά. Τους ανθρώπους, την τέχνη, το παιχνίδι, την ανοιχτή κοινωνία ως ιδανικό. Αυτό το μήνυμά μου πέρασαν. Πως μόνο ερωτευμένος έχει νόημα να ζεις. Από εκεί και ύστερα, μου φαίνεται ατελέσφορο, ενίοτε και αντιασθητικό, να ζύνει κανείς ατέρμονα τις πληγές του, να δικάζει και να ξαναδικάζει τους γονείς του, να τους ρίχνει την ευθύνη για όλες τις αστοχίες και τα αδιέξοδά του. Ενηλικιωνόμαστε στα δεκαοκτώ. Ας ανοίγουμε τότε διάπλατα τα φτερά μας. Ας κόβουμε τον ομφάλιο λώρο. Και ας επισκεπτόμαστε το παρελθόν μας με λουλούδια και όχι με ξυράφια. Η κοινωνία μας, δυστυχώς, δεν ενθαρρύνει την αυτονόηση, τη χειραφέτηση των παιδιών της» εκτίμησε.

Χ. Α. ΧΩΜΕΝΙΔΗΣ
Δεκατρία
Εκδόσεις Πατάκη,
2026, σελ. 320,
τιμή 18,80 ευρώ

Ενα βιβλίο για τον πατέρα

Η πιο συγκινητική διάσταση της αφήγησης είναι η αποτύπωση της σχέσης πατέρα και γιου. Επί της ουσίας, είναι το Δεκατρία ένα βιβλίο κυρίως για τον πατέρα του; «Καθένας, κατά τη ζωή του, σε κάποιον αναφέρεται. Σε κάποιον δίνει λογαριασμό. Εάν για τον Καραγιάτη ήταν ο Γκρέκο, για μένα είναι ο μπαμπάς μου. Επειδή τον έχασα ίσως πολύ νωρίς, στο κατώφλι της εφηβείας, και δεν πρόφτασα να τον απομυθοποιήσω. Επειδή – το πιστεύω ακράδαντα – παρέμεινε μια ημιτελής χειρονομία. Ένας χαρισματικός άνθρωπος, ο οποίος δεν μπόρεσε – λόγω των περιστάσεων – να αναπτύξει πλήρως την προσωπικότητά του. Ζω και για εκείνον. Οποτε καταφέρνω κάτι που εικάζω ότι θα τον άρεσε, χαίρομαι διπλά. Με το ραδιόφωνο, ας πούμε, που πολύ πρόσφατα το ξανάρχισα τα Σαββατοκύριακα, στο MEGA News 104.6. Ο πατέρας μου είχε μεράκι με το ραδιόφωνο. Κι επειδή ποτέ δεν θα τον προσελάβανταν, για πολιτικούς λόγους, στη μετεμφυλιακή ή στη χουντική ραδιοτηλεόραση, έκανε «οικιακές» εκπομπές. Τις έγραφε, εννοώ, στο μπομπινόφωνο και τις έπαιζε στον στενό κύκλο του. Οποτε εγώ κάθομαι απέναντι από το μικρόφωνο κι εκπέμπω, νιώθω σαν να του ανάβω ένα κεράκι».

Το «εθνικό μας χούσι»

Κουβεντιάσαμε για πολλά και διάφορα. Ο Χωμενίδης σχολιάζει κάπου στο βιβλίο «τον τρόπο που διηγούνται οι Έλληνες από τον καιρό της "Οδύσσειας"», δηλαδή «κάνοντας την πορδή βροντή». Τι εννοεί άραγε; «Να σας θυμίσω ότι ο Οδυσσεύς – τον οποίο εγώ θεωρώ γενάρχη μας, τον αρχαιολογικό Έλληνα – "θαλασσοπνίχτην" επί δέκα χρόνια, εκ των οποίων επτά είχε περάσει στο νησί της Καλυψώς, υπό συνθήκες ούπτηρ λουζ', ασχέτως εάν νοσταλγούσε την Ιθάκη. Και άλλο ένα στο νησί της Κίρκης. Το έχουμε χούσι εθνικό να μεγεθυνούμε και τα βάσανα και τους ηρωισμούς μας. Πόσω δε μάλλον τις ερωτοδουλειές μας. Δεν το βρίσκω κακό, αρκεί το ακροατήριό μας να μην καταπίνει αμάσπο ό,τι ξεφουρνίζουμε». Κάπου αλλού στυλιτεύει ο Χωμενίδης τους «μικροχολούς» που μέμφονταν τον Μ. Καραγιάτη ως «χειμαρρόδη, άρα πρόχειρο». Τον ρώτησα μήπως υποκρίπτεται εδώ, τηρουμένων αναλογιών, ταύτιση. «Λατρεύω τον "Γιούγκερμαν" και κάμψα ακόμα μυθιστορήματα του Καραγιάτη. Δεν μου αρέσει όμως να ταυτίζομαι με κανέναν. Στα 33 χρόνια που είμαι στο κομπρένι, μου έχουν σούρει τα εξ' αμάξης. Κυρίως "οσφολογιστάτοι", που ούτε το όνομά τους δεν θυμάται κανείς πια. Νεότεροι τσατίζονται, ήθελα να τους δείρω. Τώρα πλέον προσπαθώ να αδιαφορώ. Εάν μου χρεώνουν προχειρότητα και ευκολία; Η ευκολία, αλήθεια, γιατί είναι κακό πράγμα; Εάν φοβάμαι εγώ ο ίδιος ότι σπαταλιέμαι; Δουλεύω σκληρότατα. Είμαι αφοσιωμένος στις λέξεις, τις σκαλίζω, τις τεντώνω, τις στύβω, μπας και στραγγίξω το πολυτιμο ζουμί τους. Κάνω ό,τι καλύτερο μπορώ. Πάω και θα πάω όσο μακρύτερα θα μου επιτρέψει το μικρό ή μεγάλο ταλέντο μου».